Сургууль гэр бүлийн холбоо

Ерөнхий боловсролын сургуулиудын эрхэм зорилт нь ирээдүйн боловсон хүчин социализм, коммунизмыг гардан бүтээгчдэд төрөл бүрийн шинжлэх ухааныг системтэйгээр ойлгуулж тэднийг тал бүрийн мэдлэг боловсролтой зөв боловсон хүмүүжилтэй, сэргэлэн цовоо авхаалжтай хүмүүс болгох явдал билээ.

Энэхүү зорилт ч манай эцэг эхчүүдийн үр хүүхдийнхээ төлөө санаж бодож явдаг зүйл юм.

Тэгвэл сургууль гэр бүл хоёрын зорилт нэг учраас сургууль эцэг эх хоёр ойр дотно холбоотой байж энэ зорилтдоо хүрч чадна.

Ер нь сургууль багш нараас хүүхдэд тавьж байгаа шаардлагыг эцэг эх мэдэхгүйгээр тэр хүүхдийг зөв боловсон хүмүүжилтэй эрдэм мэдлэгтэй хүн болгоно гэж санахын ч хэрэггүй юм.

Манай эцэг эхүүдээс энэ байдлыг сайн ойлгосны үндсэн дээр сургууль багш нартай үргэлжийн холбоотой дотночлон зөвлөж ажлаа зохион явуулж байдаг хүмүүс байна.

Гэтэл үүний зэрэгцээ сургууль багш нартай холбоотой ажиллах байтугай сургууль багш нараас хүүхэддээ тавьсан шаардлагыг хөсөрдүүлж, өөрийнхөө хүүхдийн хийсэн алдааг зөвтгөх хүүхдээ элдэв бусын ажил хийсээр байхад багш нараас өмөөрч хэрэлдэх «миний хүүхэд гэртээ тэгдэггүй л юм сургуульд ирэхлээрээ ингэж байх юм» гэх мэтчилэн өөгшүүлсээр байгаад эцсийн эцэст хүүхдээ буруу хүмүүжилтэй болгох замыг нээхэд хүрдэг эцэг эх ч ганц нэг байх юм.

Жишээлбэл: Тус сургуулийн 5—ын «в» ангид суралцдаг Бат-Очрын эх Цэндээхүүг нэрэлж болно. Зарим эцэг эх сургууль, ангийн эцэг эхийн хурал хийхэд хүрэлцэн ирдэггүй хойргошин суудаг явдал байх юм.

Эдгээр үйл ажиллагаанууд нь зарим эцэг эх, үр хүүхдийнхээ сурлага хүмүүжилд анхаарлаа тавьдаггүй, хүүхдийг сургаж хүмүүжүүлэх явдал зөвхөн сургууль багш нарын үүрэг гэж үздэг явдал туйлын харамсалтай.

Сургууль гэр бүл чухам ямар холбоотой байх вэ? гэдэг талаар товч дурьдвал: Гэр бүлийн талаас: 1) Сургууль, багш нартай тогтмол биечлэн уулзаж ярилцаж байх.

2) Сургуулийн цагийн хуваарийг сайн мэдсэн байх.

3) Сургуулиас хүүхдэд ямар шаардлага тавьж байгааг цаг үргэлж мэдэж байх.

4) Сургууль, ангийн эцэг эхийн хурал зөвлөлгөөнд тогтмол сууж санал зөвлөлгөөнөө тавьж байх.

5) Хүүхдийнхээ хичээлд сууж мэргэжлийн багш нараас зөвлөлгөөн заавар авах.

Сургууль, багш нарын талаас

1) Эцэг эхтэй биечилж буюу бичиг захидлаар цаг ямагт харилцан ярилцаж зөвлөж байх.

2) Сургуулийн цагийн хуваарийг эцэг эхэд мэдүүлж сурталчлан ойлгуулсан байх.

3) Сургууль, ангийн эцэг эхийн хурлыг тогтмолжуулах.

4) Сургууль болоод ангийнхаа одоогийн ба ирээдүйн төлөвийг эцэг эхэд бүрэн ойлгуулсан байх.

5) Сургууль анги бүр эцэг эхтэй ажиллах төлөвлөгөө гаргаж ажиллах.

6) Эцэг эхэд сурган хүмүүжүүлэх арга барилаар заавар зөвлөлгөөн өгч байхын зэрэгцээ хүүхдийнхээ зан байдал, шинж чанарыг аль аль тал нь сайн судалж мэдсэн байх зэрэг ажлуудыг хоёр талаас хийж чадсан байх юм бол сургууль эцэг эхийн хоорондын холбоо нягтарч хүүхдийг зөв боловсон хүмүүжилтэй, тал бүрийн мэдлэг чадвартай хүмүүс болгон хүмүүжүүлж чадах нь дамжиггүй юм.

Я. Дашзэвэг

Хөдөө аж ахуйн машин техникийн улсын үзлэгт амжилттай дүн үзүүлье

Хөдөө аж ахуйн машин техникийн ашиглалт засвар хадгалалтыг сайжруулах талаар МАХН—ын Төв Хороо БНМАУ-ын Сайд нарын Зөвлөлийн 1962 оны тогтоолд сангийн аж ахуй, мал аж ахуйн машинт станц хөдөө аж ахуйн нэгдэлд байгаа машин техникийг нарийн бүртгэл тооцоотой болгох зорилгоор хөдөө аж ахуйн машин техникийн тооллогыг жил дутам явагддаг улсын техникийн үзлэгээр зөвхөн трактор комбайн, авто машин зэрэг өөрөө явагч механизмыг хамаарч хөдөө аж ахуйн бусад машин техник тоноглол төхөөрөмжид улсын үзлэг шалгалт явуулдаггүй. Өнгөрсөн жил улсын техникийн үзлэгт Архуст, Борнуурын сангийн аж ахуйнууд туйлын хангалтгүй бэлдсэн билээ. Одоо энэ 3—4 дүгээр сард явагдах улсын үзлэгээр сангийн аж ахуй, мал аж ахуйн машинт станц, нэгдэл бусад албан байгууллагад байгаа трактор, комбайн хөдөө аж ахуйн бусад чиргүүл, дүүжин машин, цахилгаан эрчим хүчний хийгээд засварын тоноглол зэргийг нэг бүрчлэн шалгаж. ширхэг дараалан тоолон тэр байгууллагын дансанд байгаа тоотой тулгах журмаар явуулна.

Үзлэгийн гол зорилт бол хөдөө аж ахуйн системд байгаа бүх төрлийн техник төхөөрөмжийн ашиглалт, тэдгээрийн одоогийн байдал, хадгалалт, хамгаалалт, паспорт тодорхойлолт, хөтлөлт зэргийг шалгана. МАХН—ын Төв Хороо, БНМАУ-ын Сайд нарын Зөвлөлийн тогтоол, БНМАУ-ын Ардын Их Хурлын тэргүүлэгчдийн зарлигыг орон нутгийн нам, улс олон нийтийн байгууллага хэрхэн биелүүлж байгааг шалгаж илэрсэн дутагдлыг засах талаар зохих даалгавар зөвлөлгөө өгөх болно.

Нийт сангийн аж ахуй, нэгдлийн хамт олон, орон нутгийн удирдах хийгээд мэргэжлийн хүмүүс хөдөө аж ахуйн техникийн улсын үзлэгийн ач холбогдлыг гүнзгий ойлгож улс, олон нийтийн социалист өмч, хөдөө аж ахуйн машин техникт хандах хандлагыг эрс сайжруулан энэ оны болон дараа жилүүдийн техникийн улсын үзлэгт урьд урьдаас сайн дүн үзүүлэхийн төлөө сайн бэлтгэх хэрэгтэй.

хушууч Д. Равжир

Чехословакаас ирсэн эм Зуфилин

Энэ эм нь булчингийн парисалтыг тайлах чадвалтай, цагаан шаравтар өнгөтэй, нунтаг, сулхан аммиакийн үнэртэй, усанд амархан уусдаг, уусмалын орчин нь хүчлийн чанартай.

Бронхилнолын астма, стенекордит, зүрхний ажиллагааны дутагдалтай үеүүдэд хэрэглэнэ. Ялангуяа зүрхний астмийг эмчлэхэд сүүлийн үеийн хамгийн их эффэкт үр дүнтэй эм нь болно.

ХЭРЭГЛЭХ ЖУРАМ

Бронхийн астмийн хурц дахилт инсултын үед венийн судсанд тарих ба мөн ердийн нөхцөлд дотуур уух, булчинд тарих, шулуун гэдсээр тус тус хэрэглэнэ. 0,1—0,2—ын таблетикийг өдөрт 2—3 удаа дотуур, булчинд 12 хувийн 2—3 мг—ыг 40 хувийн 10,0—20,0 ийн глюкозтай хольж хэрэглэнэ. Шулуун гэдсэнд уусмал ба лаа маягаар хэрэглэнэ. Хамгийн их хэмжээгээр дотуур хэрэглэх нэг удаагийн дозыг нь 0,5 хоногт 1,5 булчинд ба венийн судсанд 1 удаад 0,25 мг—ыг хоногт 1,5-ыг байна. Зуфилинийг зүрхний булчингийн үхжилтийг үед венend хийж болохгүй. Зуфилин нь нунтаг таблэтик уусмал лаа. ампул—аар тус тус бэлтгэгдэнэ.

Энэ эмийг эмчийн хяналтанд ууна.

Д. Лувсан

АНГОЛД

Портукалийн колончлогчдоос Ангола орноо чөлөөлөхийн төлөө эх орончид зогсолтгүй тэмцэж байна.

Зураг дээр. Анголын эх орончид түр амралтын цагаар

СУДАНД

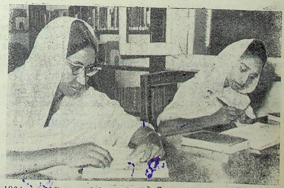

1964 оны 10 сард байгуулагдсан Суданы ардын засгийн газар эх орондоо соёл боловсрол түгээхэд их анхаарч байна.

Зураг дээр; Хартумскийн их сургуулийн номын санд

Хариуцлагатай эрхлэгч Н. МӨНХӨӨ

Зарлал

Дэлгэрхаан сумын жолооч Дорж авто машины 3 дугаар зэргийн жолоочийн 13361 тоот үнэмлэхээ гээгдүүлсэн тул хүчингүйд тооцов.

(Х—00442) «Анхдугаар таван жил» сонины газар хэвлэв.

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн!

Анх дугаар ТАВАН ЖИЛ

Төв аймгийн намын хороо, А.Д.Х. Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

18 дахь жилдээ №19 (1420) | 1965 оны 3 дугаар сарын 11 | ПҮРЭВ

Бодын хөөвөр, ямааны ноолуур бэлтгэх цаг боллоо

Одоо манай эх орон даяар бодын хөөвөр, тэмээний өвдөг, зогдорын ноос авах, ямаа самнах ажил ид өрнөлөө.

Тус аймаг өнгөрсөн жил дунджаар нэг бодоос 314 гр хөөвөр, 546 гр хялгас, ямаа бүрээс 250 гр ноолуур ашиглаж төлөвлөгөөнөөс бодын хялгас 3,5 тонн, хөөвөр 5,2 тонн, ноолуур 1,1 тонныг тус тус илүү бэлтгэж бодын хялгас, хөөвөр, ямааны ноолуурын төлөвлөгөөг бүх сум жигд биелүүлж үнэхээр сайхан амжилт гаргасан юм.

Энэ ажилд Өндөрширээт, Өнжүүл, Батсүмбэр, Бзян сумдын хамт олон гарамгай сайн ажилласан юм.

1964 оны аймгийн ноолуурын аварга Эрдэнэсант сумын Содномцэрэн нэг ямаанаас 371 гр ноолуур ашиглаж бүх авсан ноолуур нь нэгдүгээр зэрэгт оржээ.

Эдгээр амжилт бол манай аймгийн нам, улс, худалдаа бэлтгэл, ХАА, олон нийтийн байгууллага, нийт хөдөлмөрчдийн хамтын чармайлт, хөдөлмөрийн зөв зохион байгуулалт бүх хүмүүсийн шургуу бүтээлч ажиллагааны үр дүн билээ. Манай аймгийн нэг малаас авах ноосны хэмжээ энэ онд улсын дундаж нормоос илүү байгаа нь улам шургуу хөдөлмөрлөхийг биднээс шаардаж байна. Манай аймаг нэг адуунаас дэл 410 гр, сүүл 110 гр, хөөвөр 310 гр, үхрээс хөөвөр 310 гр, сүүл 0,5 гр, сарлагнаас савга 560 гр, сүүл 0,50 гр, хөөвөр 550 гр. нэг ямаанаас 260 гр ноолуур тус тус ашиглаж байж улсын төлөвлөгөөг биелүүлэх болно.

Иймд цаг хугацаа алдалгүй ажиллаж нэг малаас ашиглах ноосны хэмжээг нормоос илүү давуулан авч байж улсаас өгсөн төлөвлөгөөг давуулан биелүүлж чадах учрыг нийт малчид хөдөлмөрчид ойлгох нь чухал байна.

Хэрэв цаг хугацаа алдвал бодын хөөвөр гээгдэж, ямааны ноолуурын чанар муудан улсын төлөвлөгөө биелэгдэхгүйд хүрнэ.

Иймд одоогийн гол зорилт болсон төл бойжуулах ажилтай хамт адуу, үхэр хөөвөрлөх, дэл хялгасы нь авах, ямаа самнах, тэмээний эр ноос авах ажлаа зэрэгцүүлэн нарийн зохион байгуулалттай хийх нь чухал байна.

Энэ ажилд нам, ХЗЭ, үйлдвэрчний эвлэл болон олон нийтийн бусад байгууллагуудыг татан оролцуулж ажлыг нь богино хугацаанд дүгнэн тэргүүний хүмүүсийн туршлагыг сурталчлан дэлгэрүүлэх ажлыг эрчимтэй зохиох нь чухал.

Бодын хөөвөр, ямааны ноолуур, тэмээний ноос авахад нэг анхаарах гол асуудал бол чанар юм.

Чанар сайтай ноос бэлтгэхийн тулд анх ноос авч байгаа газар дээр нь адуу, үхрийн хөөврийг хооронд нь холилгүйгээр тус тусд нь мөн адууны дэл, богино сүүлийг холилгүй тус тусд нь бас цагаан өнгийн хялгасыг бусад өнгийн хялгаснаас тусгай савлах мэтийн өнгө төрлийн ялгалтыг сайн хийх хэрэгтэй.

Ингэвэл нийгмийн ба амины орлогыг нэмэгдүүлж, улсаас ажиллагааны илүү зардал гаргахгүй юм.

Мөн тэмээний ноосны өвсийг түүж сэгсрэх ажлыг сайн хийх нь чухал.

Ямааны ноолуурын чанарыг муутгахгүйн тулд 1,2,3 дугаар самналт тус бүрээр нь авсан ноолуурыг тус тусд нь савлахын зэрэгцээгээр ямааны дал, бөөр, хүзүүний хэсгээс самнаж авсан хялгас багатай сайн чанарын ноолуурыг гуя, хонго, нуруу ны дагуух дээд хэсэг, харьд богтосны хэсгийн хялгас ихтэй ноолууртай холилгүй савлаж тушаах нь чухал юм.

Нөгөө талаар 1 дүгээр ба 2 дугаар самналт хийсэн ямааг тэмдэглэж байвал нэг ямааг олон дахин самнаж цаг үрэх, нөгөө ямааг самналгүй орхиж ноолуурыг нь гээгдүүлэх явдал гаргахгүй гэдгийг анхаарч ажиллавал зохино.

Ямааны ноолуурыг амархан хөөрүүлэхийн тулд «ялангуяа шүдлэн ямааны» урьдаар үсний нь ээдрээг гаргаж самнах, ноолуурын гарцы нь нэмэгдүүлэхийн тулд маш ойрхон зайтай олон шүдтэй самаар самнах аргуудыг хэрэглэх нь чухал байна.

Худалдаа бэлтгэлийн анги, бэлтгэлийн эрхлэгч агентуудын чухал нэг үүрэг бол төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт тавьж шаардахын зэрэгцээгээр гарч байгаа зүйлийг аль болохоор түргэн цуглуулан авч, чанар байдлыг нарийн шалгаж илэрсэн дутагдлыг нийтэд ойлгуулан цаг тухайд нь засуулах явдал мөн.

ХАВАР

Энэ жил манай аймаг 382580 хурга, ишиг бойжуулж авна.

...ала... үйлд- ...н түм... мөн.

...уу

Хот, орноо улам боловсон тохилог болгоё

Зуун мод хорооны АДХ-ын 6 дахь удаагийн 5 дугаар чуулган

Энэ чуулган хот орноо тохижуулах талаар зохион явуулсан 1964 оны ажлын дүн ба 1965 онд тавих зорилтын тухай асуудал авч хэлэлцэв.

Зуунмод хороо захиргаа, аймгийн төвийн олон нийт, үйлдвэр аж ахуй, соёлын байгууллагуудын туслалцаа дэмжлэгтэйгээр аймгийн төвөө тохижуулах, соёлжуулах талаар өнгөрсөн хугацаанд багагүй зүйлийг хийж бүтээжээ.

Ялангуяа 1962—63 онуудад аймаг байгуулагдсаны 40 жилийн ойг угтаж улсын төсөв ба аж ахуйн аргаар ажилчин албан хаагчид хөдөлмөрчдийн хүчийг зохион байгуулалттай оролцуулан биеийн тамирын заал, зочид буудал, гуанз, орон сууцны хэд хэдэн барилга зэргийг барьж ашиглалтанд оруулсны гадна цэцгийн мандал, хиймэл нуур байгуулан төв талбайд хүндэт самбар бий болгон, хайс хашлагыг шинэчлэн засварлах, гудамж талбайг тэгшлэх, албан байгууллага ажилчдын байрлалыг тогтоох, хүүхдийн тоглоомын талбай ба зуслан байгуулах зэрэг нилээд ажлууд зохиож ирсний гадна 1964 онд аймгийн төвийн нийт оршин суугчдын байрлалын талаар нь 8 хорин болгон зохион байгуулж гудамж орон сууцны талбайг тэгшлэх, хашаа хаалгыг үзэмжтэй болгохын тулд 137 айлын хашааг шинэчлэн засуулж, 21 албан байгууллагын ажилчин албан хаагчдыг нэгдсэн байрны хашаатай болгож, задгай замбраагүй байрласан айл өрхүүдийг зохион байгуулалттай болгож гудамжуудыг нэртэй болгон 20 гудамж, 213 хашаанд номер олгожээ. Мөн аймгийн төвийн гудамж талбайг тэгшитгэн 2000 гаруй куб метр газар шорооны ажил хийж, нийтийн хог хаях ажлыг цөмхөтгөн журам тогтоосон байна.

Ариун цэвэрч болгох, соёлжуулах асуудалд нийт хөдөлмөрчдийг нилээд идэвхтэй оролцуулж байна. Аймгийн төвийг бүхэлд нь хамарсан нийтийн цэвэрлэгээ 7 удаа хийлгэж муу усны нүх, жорлон зэрэг шаардлагатай зүйлүүдийг бий болгож айл өрх, гудамж хорины ариун цэврийн комисс нарт үе үе зөвлөлгөөн семинар өгч байсан нь үр дүнгээ өгч байна.

Төв саадыг тохижуулахын тулд 1000 гаруй мод суулгаж, 200 метр газар бетон хашлага хийж, баримал нэгийг тавьсан ба фантоныг сэлбэн засаж дөрвөн талд нь хаалга хийлгэж 530 метр газарт цемент суурь цутгаж хурлын индэр, 40 жил хаалганы дэргэдэх баримлуудыг засуулж, Зуун модны голоос салбар шуудуугаар урсаж аймгийн төвийн барилгад муугаар нөлөөлж байсан усыг хөдөлмөрчдийн хүчээр боож жинхэнэ хэвийн урсгалд нь оруулсан байна.

Гэвч хот суурингаа тохижуулах, ялангуяа байр орон сууц, албан конторын ойр орчныг боловсон тохилог болгож цэвэр үзэмжтэй байлгах, гудамж талбайг нэг журамтай болгож, гэрэлтүүлэх асуудал бүрэн хийгдэж чадаагүй, мод цэцэрлэгийг өргөтгөн арчилж хамгаалах явдалд муу анхаарснаас гадна хот орны тохижилт соёлжилт ялангуяа хотын ариун цэвэр, үйлчилгээ айл өрхүүдийн соёлжилтын талаар тавих шаардлага хороо захиргааны удирдах хүмүүсүүд дээр хангалтгүй байгааг депутатууд шүүмжлэн хэлэлцэв.

Тус чуулган аймгийн АДХ—ын 6 дахь удаагийн 6 дугаар чуулганаар батлагдсан 1965—66 онд явагдах соёлжилтын 2 жилийн зохистой ажлын ерөнхий төлөвлөгөөнөөс үндэслэн тус хороо захиргаанаас 1965—66 онд хотоо тохижуулах талаар хийх ажлын төлөвлөгөө батлав. Энэ төлөвлөгөөнд тус аймгийн нийт албан байгууллагын орчин тойрны газруудыг тэгшилж засах ба албан конторын гадуур мод тарих, зүлэг суулгах ажлыг нийт албан байгууллага бүрээр зохион байгуулалттай ажиллуулах; Нийт албан газруудын бие засах газруудыг эмх цэгцтэй болгож нэг маягийн өнгө үзэмжтэй бие засах жорлонтой болгох ажлыг зохион байгуулалттай өөрсдийн хүчээр хийлгэх. Аймгийн төвийн саадны доторх талбайд мод тарих, дөрвөн талын замыг цардмал болгож хөдөлмөрчдийн зугаалга, хүүхдийг саатуулах, эрүүлжүүлэх явдалд тохиромжтой болгохын хамт өдрийн гэрэлтүүлэгтэй болгохын тулд тоног төхөөрөмжөөр бүрэн хангах; Хотын доторх албан үйлдвэр, үйлчилгээний газруудын гадна талаар нэг загварын үзэмжтэй хайсан хашаатай болгон гэрэл чимэглэл тавиулах; Нийт албан газар, нэгдсэн байрны сууцны барилгын дэргэд хувийн барилга, айл өрх байрлах явдлыг бүрмөсөн зогсоож, мод тарих, зүлэг суулгах, хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах;

Ажилчин албан хаагчдын өвлийн нэгдсэн байрыг сонгон цэвэр үзэмж бүхий хашаатай болгон байрлуулах ба хувийн хашаа байшинтай айлуудыг нэгэн адил зохион байгуулалттай байрлуулж хашаа хаалганы чанарыг эрс сайжруулан нэг үзэмж загвартай болгож нэг өнгийн будгаар будуулах, дутууг гүйцээж хаягтай болгох;

Цэнгэлдэх хүрээлэнгийн дэргэдэх хиймэл нуурыг тохижуулж засах, мод тариалах ажлыг Эвлэлийн хороо, Ургац нийгэмлэгтэй хамтран залуучуудын хүчээр хийлгэх.

Аймгийн төвийн хөдөлмөрчдийн зугаалга, амралтын талбайг сонгон авч байгуулах.

Аймгийн төвийн зуны лагерийн байранд хөнгөн маягийн 8 айлын орон сууцны байшинг үйлчлэх товчоогоор бариулах.

Лагерийн байрыг сонгон авч радио утсан харилцаа, чийдэн тавиулах ажлыг зохион байгуулалттай тавиулах ба биеийн тамирын талбай, идэш ууш, цагаан идээний мухлагийг байгуулах зэрэг аймгийн төвийг тохижуулах олон зүйл төлөвлөгдсөнийг депутатууд санал нэгтэй батлав.

Н.Мөнхөө

ХАВАР

Энэ жил манай аймаг 1163 ботго бойжуулж авна.

Өсч яваа дуучин

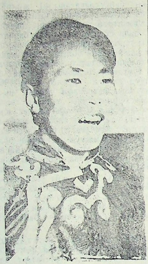

«.. Арван наймтай Бүрэнжаргалыг Аймаг хушуундаа бардаггүй л гэнэ дээ..» хэмээн баргил бүдүүн хоолойгоор хүнгэнүүлэн дуулж буй энэ залуу бол аймгийн соёлын ордны залуу дууч Нямсүрэн юм.

Тэрээр сүүлийн үед «Алтан товруутай зодог», «Аав ээжийн дуу», «Жирмийн битүү шугуй» зэрэг олон дууг сайхан дуулж олны талархал хүлээж байна.

Тэргүүний туршлагын индэр

Хүүгийн Цэрэнжав

Сүүлийн жилүүдэд тус аймгийн Харилцаа холбоо, холбооны сүүлийн үеийн техникээр тоноглогдож, аймгийн төв бүх сумдын төвтэй телефон харилцаатай болсон билээ.

Та биднийг өөрийн аймгийн аль ч сум, нэгдэл, сангийн аж ахуйруу телефоноор харилцахад жингэнэн дамжуулагч тэр хэдэн мянган км урт төмөр утсан шугамыг тавьсан хүн бол 1964 оны аймгийн аварга холбоочин, холбооны монтёр Хүүгийн Цэрэнжав юм.

Монтёрын ажил бол тэсвэр тэвчээр, хурдан шуурхай ажиллагаа шаардлаг чухал хариуцлагатай ажил бөгөөд олон түмнийг телефон харилцаагаар үйлчлэхэд чухал үүргийг гүйцэтгэгч гавъяатай үйлс билээ.

Цэрэнжав 1950 онд цэргийн албанаас халагдаж ирээд тус аймгийн харилцаа холбоонд манаачаар орж ажилласнаас хойш энэ байгууллагад 15 жил тасралтгүй ажилласан ба энэ зэвсар радио телефоны 2 дугаар зэргийн засварчийн мэргэжил эзэмшиж энэхүү мэргэжилдээ 8 хүнийг дагал дуулан сургажээ

Тэрээр өглөө ажилдаа ирмэгц ахлах техникчээс АТС—ын ба радио цэгүүдийн шугамын гэмтлийг сонсож тэр гэмтлүүдийг засахаар явдаг байна.

Тэгэхдээ өөрийн санаачлан хийсэн радионы шугам шалгадаг багажаа ил барин явна.

Тэр багаж ямар нэгэн гэмтэл бүхий радио цэгийн ойролцоо очвол өөрөө дуугарч эхлэнэ. Ийнхүү гэмтэлтэй цэгээ төвөггүй олсны дараа тэрхүү радио цэгийг засварлахдаа өөрийн аймгийн холбоочин Базарын салгадаг залгуур хэрэглэдэг туршлагыг хэрэглэн засварлана.

Энэ нь засварын цагийг их хэмжээгээр хэмнэж чанарыг сайжруулдаг гэнэ.

Цэрэнжав 1964 онд Мөнгөнморьтын шугаман дээр зөрүүлэг сүлжээгий нь өрөм маягаар ойртуулж туршиж үзсэн нь амжилттай болж харилцагч этгээдийн яриа маш тод болжээ.

Мөн сүүлийн жилүүдэд 11 суманд телефон харилцааны шугам тавихад хаягдал лонх, дэгээ, төмөр утас, мод зэргийг ашиглан улсад 20 гаруй мянган төгрөгийн цэвэр ашиг оруулжээ.

Тэрээр жилийн төлөвлөгөөгөө 1960 онд 212 хувь, 1961 онд 117 хувь 1962 онд 128 хувь, 1963 онд 129 хувиар тус тус биелүүлж ирсэн ба 1964 онд радио телефон цэг засварлах, үйлчлэх төлөвлөгөөгөө 121—167 хувиар биелүүлсэн юм.

Цэрэнжавын өндөр идэвх зүтгэл, ариун их хөдөлмөрий нь улсаас үнэлэн үзэж улс хувьсгалын 40 жилийн ойн медаль, Тээвэр Холбооны Яамны хүндэт жуух бичиг, «Онц холбоочин» цолоор шагнажээ.

Ажил дээрээ улам өсч, уйгагүй ажиллаж манай аймгийн бүх холбоочдын дундаас амжилт бүтээлээрээ товойн 1964 оны аймгийн аварга холбоочин болсон энэ хүн 1965 онд Өнжүүл, Бүрэн сумдын чиглэлийн шугамыг засаж сайжруулах ба жилийнхээ төлөвлөгөөг 130—аас дээш хувиар биелүүлэн аваргаа алдахгүйг зорин чармайн ажиллаж байна.

Манай сурвалжлагч

ТОВЧХОН МЭДЭЭ

**Алтанбулаг сумын «Монгол - Солонгосын найрамдал» нэгдлийн 2 дугаар бригадын хоньчин Очирын суурь төлийн бэлтгэлийг бүрэн хангаад Носроогийн хаваржаанд тавтай хаваржиж төлөө бүрэн бойжуулж байна.

Очирын суурь өнгөрсөн онд зуун эхээс хурга 95, ишиг 103—ыг бойжуулсан амжилтаа бататгахын тул „Төл бүрийг мал болгохын төлөө" гэдэг урианы дор ажиллан 530 хонь, ямаа төллүүлэхээс 210 ыг төллүүлж төлөө 101 хувиар бойжуулж байна.

Энэ суурийн төлчин Цэвээндулам, Цэвэлмаа, Дашдондог нар сайн ажилляж байгааг суурийн ахлагч Очир бахархан ярьж байна.

**Баянцагаан сумын худалдаа бэлтгэлийн анги нэгдүгээр улирлын бэлтгэлийн 31 нэр төрлөөс 20 нэр төрлийн зүйлийг 100—482 хувиар биелүүлээд байна.

** Баянбараат сумын худалдаа бэлтгэлийн анги нэгдүгээр улирлын бэлтгэлийн 23 нэр төрлийн зүйлийг 100—288,7 хувиар биелүүлээд байгаагийн дээр үнэг, хярс, өмхий хүрэн, мануулын арьс бэлтгэх жилийн төлөвлөгөөг 112,5—375 хувиар биелүүлэв.

Манай сурвалжлагч

** Алтанбулаг сумын 8 жилийн дунд сургууль төлийн бэлтгэлийг хангах цуваа зохиож багш сурагчдын дунд «Төлийн дуун» гэдэг сэдэвт үдэшлэг 2 удаа хийж төлийн үүт 15, элгэвч 1000 гаруй, нэмнээ 27, 75 кг лаа, шүдэнз 600 толгойг туслан 800 гаруй км газраас 9 удаа авто машинаар өвс татах, сургааг татах зэрэг ажил хийж тусаллаа.

ҮЙЛДВЭРЧНИЙ ЭВЛЭЛИЙН СОЁЛ ОЛОН ТҮМНИЙ КОМИСС

Үйлдвэрчний эвлэлийн соёл олон түмний комисс нь ажилчин албан хаагчид, түүний гэр бүл, хүүхдүүдийн дунд соёл олон түмний ажлыг зохиож тэднийг соён гэгээрүүлэх зорилготой үйлдвэрчний эвлэлийн олон нийтийн сонгуулиар байгуулагдан ажилладаг идэвхтэн байгууллага юм.

Түшиглэсэн байгууллагын ажилчин албан хаагчид түүний үр хүүхдэд нам, засгийн тогтоол шийдвэр, дэлхий дахины байдал, өөрийн орны хийгээд Зөвлөлт Холбоот Улс болон ардын ардчилсан орны ялалт амжилт, ажлын тэргүүн туршлагыг лекц, яриа, улс төрийн сонсголоор суртачлан таниулах ажлыг эрхлэн хариуцах үүрэгтэй.

Ялангуяа улс төрийн сонсголын цагаар зөвхөн хэвлэл, ном уншиx биш өөрийн болон бусад үйлдвэр аж ахуйн газруудын ажилчин албан хаагчдын тэргүүн туршлага, шинэ санаачлага, түүнийг гаргасан арга барил, социалист уралдаанд авсан үүрэг, биелэлт, үр дүн, СХ Бригадын ач холбогдол, соёлжилтын байдал зэргийг эрэмбэ дараатайгаар ажилчдад ярьж өгөх хэрэгтэй.

Соёл олон түмний комиссын заавал хариуцан удирдаж хийх ажлын нэг бол соёл боловсрол, мэргэжлийг дээшлүүлэхийн төлөө байгуулагдсан дугуйлан, курс, оройн сургууль, ард түмний соёлын сургуульд ажилчин албан хаагчид тэдний гэр бүлийн хүмүүсийг хуваарлин оролцуулах хичээллэлтийн чанар, программын биелэлтэнд хяналт шалгалт тавихын дээр элгээр дугуйлан сургуулиудад сурагчдын хичээлийн тэмдэглэл, оролцоог байнга шалгаж туслах, туршлагыг дэлгэрүүлэх, дутагдлыг цаг тухайд нь илрүүлэн засаж байх хэрэгтэй юм.

Үйлдвэр аж ахуйн дэргэд хичээллэж байгаа техник мэргэжлийн дугуйлангийн программд үйлдвэр аж ахуйн ажиллагаанд нэвтэрч байгаа шинэ шинэ техникийн зохион байгуулалт, хүч чадал, ажиллуулах арга барил, эдэлгээний хугацааг ихэсгэхийн тулд хэрхэн арчлан хамгаалж байх зэргийг бүрэн тусгасан эсэхэд хяналт шалгалтыг тавьж ажиллах хэрэгтэй.

Ажилчин албан хаагчид, түүний гэр бүлийн дунд зохиож байгаа соёл олон түмний ажлаа соёлын орд, ажилчны клуб, улаан булан, ухуулах байр, ажилчдын нэгдсэн сууц зэрэгт төвлөрүүлэн зохиохыг эрмэлзэхийн дээр уран сайхны төрөл бүрийн бүлгэм секцэд ажилчдыг өргөн хамруулж, уул ажлыг чанаржуулахын тулд ажилчдын соёлын орд, клубын уран сайхны ажилд дүүрэн туслаж хамтран ажлаа зохиох хэрэгтэй.

Биеийн тамир спортын төрөл бүрийн ажлыг байнга зохиохын тулд түүнд хэрэглэгдэх хэрэглэлийг үйлдвэр аж ахуй, албан газрын захиргаадаас бэлтгүүлж дүүрэн ашиглаж байх, ялангуяа үйлдвэрлэлийн гимнастик, идэвхтэй амралт зугаалга зэргийг соёл олон түмний комисс хариуцан зохиож байвал зохино.

Соёл олон түмний комисс бүр хүүхдүүдийг хөдөлмөрт дуртай, соёлч боловсон зан авиртай, төрөл бүрийн мэргэжилтэй болгон хүмүүжүүлэхэд эцэг эх, багш нарын ажиллагаанд идэвхтэй туслагч нь байх ёстой юм.

Одоогийн ажиллагаанаас үзвэл үйлдвэрчний эвлэлийн соёл олон түмний комиссоор сонгогдсон үйлдвэрчний эвлэлийн гишүүд комиссын ажлыг дүрмийн эрх үүргийн дагуу хангалттай хийхгүй байгаагийн дээр үйлдвэрчний эвлэлийн хороод соёл олон түмний комиссыг зохион байгуулалтын удирдлагаар хангаж ажилчин албан хаагчдын дунд зохиох соёл олон түмний ажлыг шууд хариуцуулахгүй байна.

Ажилчин албан хаагчид, түүний гэр бүлийнхэн ч соёл олон түмний комиссын зорилго үүргийг дутуу ойлгож тэднээс зохиож байгаа ажилд оролцож туслах, өөрсдийнхөө соёл техникийн мэдлэгээ дээшлүүлэх явдалд бага анхаарч байна.

Энэ дутагдлыг арилгаж үйлдвэрчний эвлэлийн соёл олон түмний комисс түүний гишүүд бүхэн олон түмний сонгуулиар олгогдсон үүрэгт ажилдаа махран зүтгэж ажилчин албан хаагчид, түүний гэр бүлийн дунд зохиох соёл олон түмний ажлын эрч д[illegible]цыг нэмэгдүүлэх нь [illegible]вэрчний эвлэлийн соёл оло[illegible] ний комиссын эрхэм зорилт[illegible]

Д. Пэрэнлэйсам[illegible]

Төлийн дуун—малчны баясгалан

ХАВАР

Энэ жил манай аймаг 29954 унага бойжуулж авна.

Төлчдөд туслах нэгэн цуваанысхан

Шархайн өргөн хөндийн баруун хойнох Нөмрөг хадны хаваржаанд 250 хонь төллүүлж байгаа Баянбараат сумын хоньчин Хайдавын суурь төл хүлээн авах бэлтгэлээр тун маруухан байхад нь бид очиж билээ.

Эргэх замдаа бид энэ суурьиар ороход аймгийн төвийн артелийн Дамбий ахлагчтай төлчдөд туслах цуваанысхан Хайдавын суурийг тохижуулж байв.

Энэ цуваанысхан Хайдавын суурьт төлийн пүнз барьж, хот хороог нь цэвэрлэж, тэг гортиг татаж, төлийн холбогдолтой ухуулах самбар гаргаж өгсний дээр төл бойжуулах арга ажиллагааны тухай зөвлөлгөөн өгөх зэрэг ажил зохиож тэр суурийг тун аятайхан тохижуулсан байв.

Тус цуваанысхан өөрийн шеф Баянбараат сумын төлчдөд туслахаар 5 хоногийн хугацаагаар ажиллахдаа I дүгээр бригадын Далхжавын суурийн хашааг сэлбэж, дулаалсны дээр хужир шүү, багсармал тэжээл татаж өгчээ.

Мөн I дүгээр бригадын адуучин Бат—Очирын суурьт алуу дэллэх ажилд нэг өдөр туслалцан 530 адуу дэллэж хялгасыг нь өнгө өнгөөр нь гурван хэсэг ялгасан байна. Энэ ажилд барилгын нарядчик Дугарсүрэн, барилгын техник Магсаржав нар сайн ажиллажээ. Төлчдөд туслах энэ цуваанысхан өөрийн шеф Баянжаргалан сум—нэгдлийнхэнд дөрвөн дугуйтай ухуулах тэрэг нэг, хужир, шүүний онгоц 15, төлийн аптек 20, уут нэмнээ болон лаа, шүдэнз хэдэн арвыг захидлын хамт бэлэглэв.

Энэчилэн тус аймгийн төвийн албан байгууллагууд шеф нэгдлүүддээ төл бойжуулах цуваа гарган ажиллуулж байна.

Хөдөө талын эгшиг

(*Сурвалжилсан тэмдэглэл*)

Хаврын дунд сарын шинэдээр Гашуун, Хүйс, Шархайн өргөн талаар дөрвөн нарны хооронд, хөдөө талд эгшиг хадааж байгаа шинэ төлийн дуунд уяран явахдаа нэг толгой мал, нэг толгой төл хорогдуулахгүйн төлөө гэдэгчин эрмэлзлэлийн дор ажиллаж санаагаа биелүүлж яваа Баянцагаан, Баянбараат сумдын баатарлаг малчдын бахдам бүтээлд сэтгэл хангалуун явж ирлээ.

Одоо чухамхүү бүх анхаарал хаяагүй төлд тавигдаж байна.

Энэ жил 38 мянга гаруй төл хүлээн авах Баянцагаан сум—нэгдлийнхэн өнгөрсөн жил малаа 105 хувиар өсгөсөн боловч гагцхүү таван төрлөөр нь өсгөө гүйгээс уралдаанаа алдсан явдалдаа дүгнэлт хийж энэ онд мал сүргээ 5 төрөл дээр нь өсгөхийн хамт бүх ажлаараа аймагтаа түрүүлнэ гэдэг нэгэн зорилготой аймгийн бүх сумдыг социалист уралдаанд уриалаад ажиллаж байна

Баянцагаан сумынхан цаг сайхан байна, мал тарган орсон, хонь ямаа олноор ихэрлэж байна.

Уржнан жил манай сумын төл яг л иймэрхүү эхлэлттэй байсан.

Энэ жил мөн л тийм байна.

«Өсөх мал төлөөсөө гэдэгдээ» энэ жил мал сүрэг өсөөө гэж сэтгэл хангалуун ярьцгааж байна. Үнэхээрч Баянцагаан сум—нэгдлийн төл бойжилтын явц өөдрөг байна.

Одоогийн байдлаар 2000 гаруй мал төллөж төл нь эхээсээ 200 гаруйгаар илүү бойжиж байна.

Голын хар, Хэрээгийн дунд бууц, Холбоо, Улаан худаг, Гашуун, Балттай зэрэг газруудад хаваржиж байгаа БНМАУ—ын аварга төлчин Гармаа, БНМАУ-ын Ардын Их Хурлын депутат Догоосүрэн болон малчин Хүрэл, Сайнбуян, Очирвал, Цэрэнчимэд, Буянбат, Жүрмэдийн суурьудаар ороход гарсан төл бүрэн аль ч суурьт төл хэдэн арваар илүү байна. Зөвхөн БНМАУ—ын аварга төлчин Гармаагийн суурьт 100 гаруй хонь ямаа төллөснөөс 30 аад нь ихэрлэж төл бойжилт 130 гаруй хувьтай байгаа нь аврага дахин аврага болох нь гэдэг нэгэн бодлыг сэтгэлд ургуулав. Баянцагаан сумын зэргэлдээ адил нөхцөлд оршдог Баянбараат сум—нэгдлийн хэмжээгээр 4000 шахам мал төллөж төлийн бойжилт эхээсээ 159 толгойгоор илүү байна. Тус сум-нэгдлийн нутагт мөн л цаг сайхан, мал тарган тавтай, малчид тухлуун нь аргагүй хаваржиж төлийн дуун талын эгшиг болон цангинаж байна.

Ийнхүү төл бойжилтын явц дээрхи сумдад амжилттай явагдаж байгаа боловч анхаарвал зохих зүйл бас л байна.

Баянцагаан, Баянбараат сумдад төлийг хөрвийн аргаар бойжуулах явдал хангалтгүй гагцхүү сэрүүн аргаар эхлээр нь бойжуулж байгаа гэх боловч ихэнх суурь төлийг халуун гэрт байлгаж байгаа нь сэрүүн аргаар бойжуулж байгаа хэрэг биш шүү дээ Дээрх сумдын төлийн бэлтгэл ажил төлөөсөө хоцорсон байна. Баянбараат сумын төлчин Даш, Сэрээтэр нарын суурьиар ороход төлийн пүнз байхгүй, мод дутагдалтай, хөх бууц байдаггүй гэх зэрэг элдэв дутагдал тоочиж байлаа. Энэ нь төлийн бэлтгэлийг яаравчлан хангахыг шаардаж байгаа хэрэг мөн

Дээрх хоёр сум—нэгдлийн удирдлагууд болон малчид мал тарган, цаг сайхан байна гэдэг үгийг олонтой ярих нь зудад зутрахгүй, төлөө бүрэн бойжуулж чадна л гэсэн хэрэг бкз. Гэвч «хаврын тэнгэр хартай, хавирга нэвт салхитай» гэж нэг үг бийг мартаж хэрхэвч болохгүй ээ.

Ялангуяа хашаа хороогоор бүрэн гүйцэд хангагдаагүй өвс тэжээлээр дутмагхан байгаа Баянцагаан, Баянбараат сумдын удирдлагууд дээрх үгийг үргэлж бодож мал төллөлтийн ажилтай төлийн бэлтгэлийг хослуулан хийж сайтар хангах ажил хийх нь зүйтэй.

Манай сурвалжлагч

Улаан тугт бригад

Тун саяхан Алтанбулаг сумын Жаргалантын хаваржаанд байгаа хэсэг айлын гаднах уяан дээр эмээлтэй морьд багшран хүмүүс хамгийн баруун урьд талын гэрлүү орцгоож байв.

Энэ нь тус сумын бог малын 2 дугаар бригадын бүх гишүүдийн хурал хийх гэж байгаа нь тэр ажээ. Биднийг гэрт ороход бригадын намын хэсгийн зохион байгуулагч Д. Гомбосүрэн өнгөрсөн 2 дугаар сард хийсэн ажлын дүн, 3 дугаар сард хийх ажлын тухай ярьж байв.

Тэрээр ярих нь;

—Манай бригад өнгөрсөн 2 дугаар сард төл бойжуулах бэлтгэл ажил хангах асуудлыг гол зорилго болгон тавьж үлэмж амжилт олоо.

Энэ жил 12170 төл хүлээн авах тус бригадын 17 суурь, Хулгайн шанд, Бошгот, Жаргалант, Тээг, Носрой зэрэг газруудад тавтай хаваржиж 2000 гаруй төл хүлээн авч ганц ч төлийн гарзгүй энх бүрэн бойжуулж байна. Төлийн бэлтгэл хангах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллан 445 ширхэг хайс, 1000 гаруй боодол сүрэл суурьудад татаж бэлтгэн, сүрлээр төлийн пүнз хийж төл бойжуулж байгаагийн дээр даавуун халх, бор эсгий, хөвөнтэй халх, элгэвч нэмнээ, уут угж, хаг хаях дэгээ суурь бүрт бүрэн хүрэлцээтэй бэлтгэгдэв.

Өвсний хувьд бүрэн хүрэлцээтэйн дээр хужир 30 тонн, хивэг, овъёос, улаан буудай зэрэг эрдсийн тэжээл 4 тонн гаруйг бэлтгэлээ. Одоо бидний өмнө төлийг хорогдолгүй бүрэн бойжуулах гол зорилт байгаагийн дээр суурийн соёлжилтыг улам бүр сайжруулах, суурь бүр концерттой болох, малын үхэл хорогдолтой тэмцэх, бодын хялгас бэлтгэх асуудал тавигдаж байна.

Бригадын хэмжээгээр 2000 гаруй адуу дэллэж 845 кг хялгас бэлтгэлээ. Бид 1964 онд төлөө 91 хувиар бойжуулж бүх малаа 1000 гаруй толгойгоор өсгөж, үйлдвэрлэлийн бусад даалгавруудыг амжилттай биелүүлэн сумандаа түрүүлж сум—нэгдлийн захиргаа, намын үүрээс бригадуудад шилжин явах улаан туг хүлээн авсан билээ гээд энэ онд энэ тугаа алдахгүйн төлөө ажиллацгаая гэж тэрээр уриалав.

Тус бригад сар бүрийн 5-нд бригадын хурлыг тогтмол хийж урьд сарын ажлаа дүгнэн, дараа сард хийх ажлаа зөвлөн ярилцдаг явдал заншил болсон нь энэ бригадын ажил өөдрөг байх нэгэн сурвалж болж байна.

Бригадын намын хэсгийн зохион байгуулагч Д. Гомбосүрэн бригадын ухуулагчдад сар бүр семинар өгч тэр сард хийх ажлы нь зааж өгдөг байна. Үүний үр дүнд тус бригадын хэмжээгээр зохиогдох ухуулга олон түмний ажил тогтмолжин төлөвлөгөөт ажлыг амжилттай биелүүлэхэд зохих хувь нэмэр болж байгааг энэ бригадын ажлын амжилт харуулж байна.

Д. *Бат*

ХӨГЖМИЙН САЙХАН ЭГШИГ

(Тэмдэглэл)

«Баян монголын хонь, ямаан сүрэг ээ хөө
Сул асгасан сувд шиг.
Гүүргий гүүргий гүүргий
гүүргий гүүргий гүүргий
Мяндсан зөөлөн ноосоороо
Манай гэрийг бүрхсэн юмаа хөө» гэж 30 гаруй жилийн турш урлагийн тайзнаа шанз хөгжмийн хос утсанд эгшиглэн уянгалуулж байсан Доржийн Должингийн хөгжмийн тэр сайхан эгшиг одоо ч хэвээрээ «Өндөрийн өвөлжөө» хэмээх өнөтэй хаваржаанд эгшиглэсээр байна. Баянбараатын уналган хүү Должингийн сэтгэлд нэгэн жигүүр ургаж хөгжмийн хээ уяхан эгшгэнд хөтлөгдөн хөдөө тийш хөлгийн жолоо залж ёстой л «сул асгасан сувдаа» гүүргийлж явнаа. Түүнийг улсын нийслэлээс хөтлөсөн мал дагахын нэгэн хүслэн нь биелж өнгөрсөн оны 6 дугаар сард Баян—амьдрал нэгдлээс 317 хонь ямаа төллүүлэхээр хүлээн авч одоо 200 гаруй хонь, ямаа төллүүлж төлий нь бүрэн бойжуулж байна. Хөгжмийг нотоор дардаг шиг төлийг зоо—мал эмнэлгийн шаардлагын дагуу бойжуулах нь чухал юм. Иймээс ч төлийн бэлтгэлийг сайн хангасан одоо дутагдах юмгүй байна.

Хөрөвжсөн хурга ишгэнд өвс, ус, хужир тогтмол өгч байгаагаа Д. Должин яриад биднийг гарахад сувдан цагаан хурганууд нь онгоцонд хийсэн ус хужираас уух нь ууж, долоох нь долоож зарим нь цовхчин тоглож, энд тэндгүй цангинан майлах хурга ишигний олон өнгийн авиаг сонсоод төлчин болохоосоо урьд Улаанбаатар хотын 2 дугаар хорооны клубт хөгжмийн багш хийж байхад нь үндэсний хөгжмийн олон өнгийн эгшиг хоорондоо хоршин нийлж байсан шиг нь л санагдав. 30 гаруй жил урлагт ажиллахдаа тоглож байсан үндэсний хөгжмийн сайхан эгшиг нь уламч сайхан болж, улам ч олон өнгө бүхий хөгжимтэй болсон мэт Доржийн Должингийн сэтгэлийг хөдөлгөн „Аялгуут шанз дардаг арван цагаан х,руу нь“ хөдөө нутгийн хөгжим болсон хөөрхөн төлүүд бойжуулж байна.

Б. *Дорж*

ХАВАР

Энэ жил манай аймаг 38978 тугал бойжуулан авна.